

CÔNG TÁC THANH VẬN CỦA ĐẢNG TRONG KHÁNG CHIẾN CHỐNG MỸ, CỨU NƯỚC

PGS, TS NGUYỄN QUANG LIỆU

Trưởng Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học quốc gia Hà Nội

Ngày nhận:

17-4-2023

Ngày thẩm định, đánh giá:

25-5-2023

Ngày duyệt đăng:

5-6-2023

Tóm tắt: Thanh niên là lực lượng xã hội to lớn, quyết định tương lai, vận mệnh của dân tộc, của đất nước. Do vậy, công tác vận động thanh niên là một nhiệm vụ mang ý nghĩa chiến lược quan trọng của Đảng, đặc biệt là khi cả nước có chiến tranh, miền Bắc không chỉ là hậu phương đối với tiền tuyến lớn mà còn trực tiếp đối đầu với hai cuộc chiến tranh phá hoại khốc liệt của đế quốc Mỹ. Bài viết tập trung nghiên cứu công tác thanh vận của Đảng trong kháng chiến chống Mỹ ở giai đoạn quyết liệt nhất, làm rõ những thành quả và đúc kết những kinh nghiệm lịch sử có giá trị tham khảo cho công tác vận động thanh niên trong công cuộc đổi mới hiện nay.

Từ khóa:

Công tác thanh vận; Chống Mỹ, cứu nước; Ba sẵn sàng; Thanh niên xung phong

1. Chủ trương của Đảng về công tác vận động thanh niên

Bước vào cuộc kháng chiến chống Mỹ, trước yêu cầu cách mạng, ngày 19-10-1955, Ban Bí thư Trung ương Đảng đã ra Nghị quyết số 25-NQ/TW về việc đổi tên Đoàn Thanh niên Cứu quốc Việt Nam thành Đoàn Thanh niên Lao động và kế hoạch xây dựng Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam, khẳng định: “Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam là một tổ chức quần chúng tiên tiến của thanh niên Việt Nam, chịu sự lãnh đạo trực tiếp của Đảng. Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam là trường học chủ nghĩa Mác - Lênin của thanh niên, nơi bồi

dưỡng lực lượng dự trữ của Đảng, là cánh tay thực hiện mọi chính sách của Đảng”¹. Nhiệm vụ của Đoàn Thanh niên là “Đảm bảo sự lãnh đạo của Đảng trong thanh niên, tích cực tuyên truyền và xung phong thực hiện các chủ trương chính sách của Đảng, thúc đẩy và dẫn đầu trong mọi ngành và mọi công tác”².

Khi miền Bắc tiến hành công cuộc cải tạo XHCN, tiến hành chuẩn bị mọi mặt để xây dựng hậu phương lớn, việc huy động sức mạnh của mọi tầng lớp nhân dân đặt ra cấp bách, Trung ương Đảng ban hành Chỉ thị số 49-CT/TW, ngày 17-9-1957, “Về tăng cường lãnh đạo công tác thanh vận”. Chỉ thị đánh giá tầm quan trọng của

công tác thanh vận, những thế mạnh của thanh niên và chỉ rõ những nhược điểm của thế hệ trẻ, từ đó xác định trong bối cảnh lịch sử mới của đất nước, cần phải tăng cường lãnh đạo công tác vận động thanh niên, đây không chỉ là nhiệm vụ của Đoàn thanh niên mà còn là nhiệm vụ của mỗi đảng viên, cán bộ, tất cả các ngành, các cấp. Nghị quyết Đại hội III của Đảng (9-1960): “Đảng ta phải hết sức chú trọng giáo dục và rèn luyện thế hệ trẻ thành những chiến sĩ trung thành với Tổ quốc, với chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản, sẵn sàng mang hết nhiệt tình của tuổi trẻ tham gia xây dựng xã hội mới”³.

Tại Đại hội Đoàn toàn quốc lần thứ III (từ ngày 23 đến ngày 25-3-1961), Chủ tịch Hồ Chí Minh đánh giá cao sự đóng góp và sự trưởng thành của thanh niên đối với sự nghiệp cách mạng: “Từ chỗ chỉ có một Lý Tự Trọng đến ngày nay chúng ta có 78 vạn đoàn viên Đoàn Thanh niên Lao động hăng hái ra sức giúp Đảng xây dựng CNXH và đấu tranh thống nhất Tổ quốc⁴. Đồng thời Người chỉ rõ nhiệm vụ của thanh niên là: “Cần phải làm *đầu tàu, làm gương mẫu* trong phong trào thi đua yêu nước. Phải thực hiện khẩu hiệu: “Đầu Đảng cần thanh niên có, việc gì khó thanh niên làm”⁵.

Khi cả nước có chiến tranh, vận mệnh dân tộc đứng trước thách thức nghiêm trọng, quán triệt Nghị quyết HNTƯ 11 của Đảng về quyết tâm đánh Mỹ và với tư tưởng chiến lược tiến công, phát huy sức mạnh toàn dân tộc để đánh thắng đế quốc Mỹ, Ban Bí thư Trung ương Đảng ban hành Chỉ thị số 105-CT/CW, ngày 29-7-1965, “Về việc tăng cường lãnh đạo công tác vận động thanh niên trong tình hình mới”. Chỉ thị nêu rõ: “vấn đề đặt ra cho các cấp ủy Đảng và các ngành là *phải dựa vào Đoàn Thanh niên Lao động, với hơn 1 triệu đoàn viên, mà tổ chức, động viên cho được 4 triệu thanh niên nam nữ trên miền Bắc tiến lên hàng đầu trên mặt trận*

sản xuất, chiến đấu, học tập và xây dựng cuộc sống mới, quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược, tích cực bảo vệ miền Bắc XHCN và góp phần vào sự nghiệp giải phóng miền Nam, tiến lên thống nhất Tổ quốc”⁶.

Để tăng cường công tác vận động thanh niên, ngày 25-9-1968, Ban Bí thư Trung ương Đảng ra Nghị quyết số 181/NQ-TW “Về công tác vận động thanh niên”. Trên cơ sở đánh giá vai trò, vị trí, chức năng của Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam, Nghị quyết nhấn mạnh: “*Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh vận và Đoàn thanh niên; ra sức đào tạo bồi dưỡng thế hệ thanh niên mới phát triển toàn diện để giữ vai trò là lực lượng xung kích cách mạng, đi đầu trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước và xây dựng CNXH, đồng thời trở thành lớp người kế tục một cách trung thành xuất sắc sự nghiệp cách mạng vẻ vang của Đảng, xây dựng và củng cố Đoàn thanh niên vững mạnh, thực sự là tổ chức thanh niên cộng sản, xứng đáng là cánh tay và đội hậu bị của Đảng*”⁷. Nghị quyết số 181 của Ban Bí thư Trung ương Đảng là một bước phát triển và cụ thể hóa công tác vận động thanh niên của Đảng. Nghị quyết không chỉ nhấn mạnh cần tăng cường sự lãnh đạo để thanh niên đảm đương vai trò xung kích của cách mạng, mà còn trở thành lớp người kế tục một cách trung thành xuất sắc sự nghiệp cách mạng vẻ vang của Đảng và trách nhiệm của thanh niên đối với việc giáo dục, tổ chức, động viên quần chúng chấp hành tốt đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước và công tác xây dựng Đảng trong tình hình mới.

Ngày 2-9-1969, Chủ tịch Hồ Chí Minh đi xa, Người đã để lại bản *Di chúc* thiêng liêng cho cả dân tộc. Trong đó, Người viết về thanh niên; “Đoàn viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ”⁸ và căn dặn: “Đảng cần

phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng CNXH vừa “hồng” vừa “chuyên”⁹. Người khẳng định: “Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc quan trọng và rất cần thiết”¹⁰.

Đáp ứng nguyện vọng của thế hệ trẻ và theo đề nghị của Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam, nhân dịp Kỷ niệm lần thứ 40 ngày thành lập Đảng (3-2-1930 - 3-2-1970), Ban Chấp hành Trung ương Đảng đã ra nghị quyết về việc Đoàn Thanh niên Lao động, Đội thiếu niên tiền phong và Đội nhi đồng được mang Người: *Đoàn Thanh niên Lao động Hồ Chí Minh*¹¹. Đây không chỉ là vinh dự lớn lao mà còn là trách nhiệm nặng nề của Tổ quốc và nhân dân giao phó cho thế hệ trẻ trong thời đại Hồ Chí Minh.

Sau khi Hiệp định Paris được ký kết, miền Bắc bước vào giai đoạn mới với những nhiệm vụ cách mạng được xác định trong Nghị quyết HNTU 22 (1973), Ban Bí thư ban hành Chỉ thị số 207-CT/TW, ngày 22-4-1974, về “Tăng cường công tác vận động công nhân, thanh niên, phụ nữ trong giai đoạn *cách mạng mới*”. Chỉ thị nêu rõ các đoàn thể quần chúng, trong đó có tổ chức Đoàn thanh niên cần xác định rõ hơn chức năng của đoàn thể, cải tiến một bước cơ cấu bộ máy theo Nghị quyết số 225 của Bộ Chính trị về công tác cán bộ, cải tiến phương thức hoạt động và lề lối làm việc; phải có kế hoạch, biện pháp tốt để phát động được phong trào cách mạng sâu rộng của quần chúng ở địa phương và trong ngành, thi đua lao động sản xuất, thực hiện tốt các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước... Chỉ thị xác định: Công tác vận động quần chúng là công tác chung của toàn Đảng, của các cấp, các ngành, của từng đảng bộ, của mỗi cán bộ, đảng viên¹².

Những chủ trương trên của Đảng là những đường hướng quan trọng trong công tác vận

động thanh niên trong kháng chiến chống Mỹ, cứu nước. Với sự quan tâm đặc biệt và sự chỉ đạo sát sao của các cấp ủy đảng, đường lối kháng chiến của Đảng đã biến thành ý chí và hành động cách mạng của lớp lớp thanh niên Việt Nam đã làm nên những chiến công hiển hách trong lịch sử dân tộc.

2. Những thành quả đạt được

Một là, công tác thanh vận của Đảng đã giáo dục, khơi dậy chủ nghĩa anh hùng cách mạng, từ đó phát huy tinh thần xung kích, năng động, sáng tạo, khát vọng sẵn sàng hy sinh vì Tổ quốc của cả một thế hệ thanh niên thời chống Mỹ.

Các phong trào cách mạng thanh niên trong kháng chiến chống Mỹ là một trong những thời kỳ vẻ vang nhất, oanh liệt nhất trong lịch sử đấu tranh cách mạng của tổ chức Đoàn và phong trào thanh niên. Chưa bao giờ chủ nghĩa anh hùng cách mạng, ý chí kiên cường, tài năng sáng tạo, vai trò xung kích của thanh niên miền Bắc được phát huy đến đỉnh cao như trong những năm đánh Mỹ. Nhiều phong trào thi đua được phát động và đem lại những hiệu ứng tích cực như: “Thanh niên ba sẵn sàng”, “Phụ nữ ba đảm đang”, “Tay cày, tay súng”, “tay búa, tay súng”... đã đưa đến những kỳ tích trong kháng chiến chống Mỹ, cứu nước. Lớp thanh niên đã làm nên phong trào “Ba sẵn sàng”, “Một chiến trường lập công của tuổi trẻ” và đã “... đi vào lịch sử kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta như một thiên anh hùng ca của thế hệ trẻ Việt Nam”.

Hai là, các phong trào thanh niên góp phần quan trọng xây dựng hậu phương vững chắc, phục vụ chiến đấu, trực tiếp chiến đấu bảo vệ miền Bắc XHCN và chi viện sức người, sức của cho chiến trường miền Nam

Phong trào “Ba sẵn sàng” từ Thành đoàn Hà Nội phát động nhanh chóng lan đến các

ting, thành phố trong cả nước. “Phong trào tình nguyện “Ba sẵn sàng” trong một thời gian ngắn đã thu hút hơn hai triệu thanh niên tham gia với khí thế sôi nổi quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược, đang đề ra những yêu cầu cấp bách về tổ chức, giáo dục và rèn luyện để chuẩn bị đầy đủ cho thanh niên sẵn sàng làm tốt nhiệm vụ chống Mỹ, cứu nước”¹³. Với ý chí, khát vọng và sức sáng tạo của tuổi trẻ, lực lượng thanh niên miền Bắc đã vượt qua mọi gian nan vất vả, đóng góp quan trọng cho công cuộc xây dựng hậu phương lớn miền Bắc. Hội nghị lần thứ 9 Ban Chấp hành Trung ương Đoàn (khóa III) tháng 5-1965 quyết định tổ chức các đội Thanh niên xung phong (TNXP) chống Mỹ, cứu nước, phục vụ sản xuất và chiến đấu: mỗi đội TNXP phải là một đơn vị sản xuất có năng suất cao, một đơn vị chiến đấu khi cần thiết và đồng thời là một trường học giáo dục và rèn luyện thanh niên.

Trước sự phát triển của phong trào thanh niên, ngày 21-6-1965, Thủ tướng Chính phủ ra Chi thị số 71/CT-TTg cho phép chính thức thành lập đội TNXP chống Mỹ, cứu nước (tập trung). Chỉ sau 2 tháng phát động phong trào đi TNXP đã tuyển được trên 5 vạn đội viên có mặt ở hầu hết các trọng điểm đánh phá ác liệt. Quyết định số 121/CP, ngày 6-6-1967 đã nêu rõ: “Đội thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước phải phù hợp với đặc điểm sản xuất của từng ngành để đảm bảo năng suất lao động cao”; “Đối với nữ thanh niên xung phong công tác ở những nơi rừng núi hiểm trở thì cơ quan chủ

quản phải có kế hoạch điều động và sử dụng cho thích hợp”. Cùng với chính sách bồi dưỡng, đề bạt cán bộ thanh niên, Thủ tướng Chính phủ ban hành Chi thị số 70/CV-CP, ngày 27-7-1968, về những nguyên tắc tuyển dụng thanh niên...

Thanh niên có mặt trong ngành đường sắt, lâm nghiệp, trong các cơ quan thuộc đoàn 559 - Bộ Quốc phòng. Chi tính riêng năm 1968 đã có hơn 6 vạn thanh niên trực thuộc Đoàn 559 làm nhiệm vụ bảo đảm giao thông, làm mới một số tuyến đường chiến lược. Ngoài ra còn có hơn 7 vạn thanh niên có

mặt trong ngành giao thông vận tải và hơn 1 vạn thanh niên phục vụ trong ngành lâm nghiệp. Lớp lớp thanh niên đã hăng hái gia nhập lực lượng TNXP: tinh tuyển nhiều nhất là Thanh Hóa với 22.638 đội viên; ít nhất là tỉnh Sơn La 258 đội viên¹⁴.

Trong suốt thời kỳ chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ, lực lượng thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước đã nêu cao tinh thần “Ba sẵn sàng”, tình nguyện phục vụ chiến đấu tại các trận địa pháo, các đơn vị thuộc quân chủng Phòng

không - Không quân đã góp phần đánh bại không lực Mỹ trong cuộc chiến tranh phá hoại miền Bắc. Với ý chí “Sống bám cầu đường, chết kiên cường dũng cảm”, “Máu có thể đổ nhưng đường không thể tắc”, lực lượng TNXP chống Mỹ, cứu nước đã dũng cảm, ngoan cường, mưu trí, sáng tạo, ngày đêm lăn lộn với đường, với cầu, thật sự trở thành lực lượng xung kích đáng tin cậy trên những con đường ra trận. Lực lượng thanh niên đã bảo đảm giao thông trên 3.000 km đường, trong đó có 2.526 trọng điểm

Trung ương Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Chính phủ luôn tin tưởng ở thanh niên, phát huy thế mạnh của thanh niên, đề cao tính chủ động, sáng tạo của tuổi trẻ, là yếu tố cơ bản dẫn đến thành công trong công tác vận động thanh niên của Đảng. Phong trào “Ba sẵn sàng” là kết quả của nghệ thuật phát động quần chúng, là thành công lớn của Đảng trong lãnh đạo Đoàn Thanh niên; đồng thời cũng là kết quả của một quá trình bám sát thực tiễn phong trào cách mạng, thấu hiểu tâm tư, nguyện vọng, hoài bão của thế hệ thanh niên thời kỳ chống Mỹ, cứu nước.

địch thường xuyên bắn phá ác liệt. Có thể khẳng định thanh niên miền Bắc là lực lượng chủ yếu trên tuyến đường Hồ Chí Minh - con đường huyết mạch vươn dài từ Bắc vào Nam, từ Đông sang Tây, với tổng chiều dài đường bộ gần 17.000km (gồm 5 trục dọc, 21 trục ngang). Tuyến đường đã thực hiện vai trò xuất sắc, hoàn thành sứ mạng cao cả chi viện sức người, sức của từ hậu phương lớn miền Bắc vào tiền tuyến lớn miền Nam: 1.400.000 tấn hàng hóa, vũ khí, đạn dược; hơn 5,5 triệu tấn xăng dầu; trên 2 triệu lượt cán bộ, chiến sĩ được vận chuyển, chi viện, hành quân từ hậu phương miền Bắc vào chiến trường miền Nam¹⁵.

Về tiếp tế cho chiến trường miền Nam, theo con số thống kê chưa đầy đủ, hậu phương miền Bắc đã giao cho các chiến trường từ năm 1959 đến năm 1975 gần 700.000 tấn vật chất (gấp 2 lần số lượng vật chất khai thác tại chỗ), trong đó có trên 180.000 tấn vũ khí trang bị kỹ thuật. Năm 1959, miền Bắc đưa vào miền Nam 5.000 người, năm 1964 là 17.000 người, năm 1968 là hơn 141.000 người, năm 1972 là 153.000 người, năm 1975 là 117.000 người. Chỉ tính riêng từ năm 1965 đến 1968 đã có 888.641 lượt thanh niên miền Bắc vượt núi, băng rừng vào miền Nam chiến đấu và phục vụ chiến đấu. (Riêng năm 1968, miền Bắc đã động viên 311.749 thanh niên vào bộ đội, bổ sung vào chiến trường miền Nam 141.081 người)¹⁶. Những kết quả trên đã khẳng định thành công của Đảng trong việc phát động sức mạnh tổng hợp của toàn dân tộc trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, trong đó lực lượng thanh niên đóng vai trò chủ yếu.

Phát hiện, bồi dưỡng, đào tạo được một lớp cán bộ thanh niên trưởng thành từ trong sản xuất, phục vụ chiến đấu và chiến đấu.

Từ trong môi trường sản xuất, chiến đấu và phục vụ chiến đấu, thanh niên được tôi luyện và trưởng thành. Công tác phát triển Đảng trong thanh

niên được chú trọng. Căn cứ vào số liệu thống kê cho thấy, trong thời kỳ 1965 - 1968 đã có 14.000 đội viên được kết nạp vào Đảng¹⁷. Cũng từ môi trường phục vụ chiến đấu, thanh niên được học tập nhiều công việc chuyên môn, kỹ thuật, đó là vốn quý để khi hết nghĩa vụ 3 năm, có thể chuyển ngành hoặc đi học.

Trong thời kỳ 1965 - 1975, bộ phận thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước có gần 40 đội viên được cử đi học tập nước ngoài, 2.000 đội viên được cử đi học đại học và cao đẳng trong nước, hơn 100 đội viên được chuyển ngành sang các cơ quan Nhà nước. Ghi nhận những cống hiến lớn lao của TNXP, Nhà nước tặng danh hiệu Anh hùng cho Đại đội 759 (TNXP Quảng Bình); Đội 25 (TNXP tuyến đường 20 - Quyết thắng); Đại đội 551 (TNXP Hà Tĩnh); Tổng đội TNXP 572¹⁸. Bên cạnh những tập thể TNXP vinh dự được Nhà nước tuyên dương Anh hùng còn có nhiều đội viên TNXP có thành tích đặc biệt xuất sắc.

Ngoài ra, công tác thanh vận của Đảng trong thời kỳ này đã góp phần xây dựng cho thanh niên tinh thần quốc tế trong sáng và tổ chức được lực lượng thanh niên thực hiện nhiệm vụ quốc tế đối với cách mạng Lào. Bên cạnh các đơn vị bộ đội chủ lực làm nhiệm vụ chiến đấu, có các đơn vị công binh và thanh niên làm nhiệm vụ mở đường, bảo đảm giao thông, xây dựng cơ sở chính trị ở các bản ven đường quốc lộ, cải tạo, xây dựng một số công sự lâu bền phục vụ cơ quan chỉ đạo của bạn ở căn cứ... Tổng đội 72 gồm 24 đại đội với 4.000 cán bộ, đội viên được phân công giúp bạn Lào mở rộng, nâng cấp tuyến đường chiến lược 217B dài 64 km từ căn cứ địa cách mạng Viêng Xây đến biên giới Việt Nam¹⁹. Những thành tích xuất sắc của thanh niên được Nhà nước Việt Nam và Nhà nước Lào đánh giá cao và tặng thưởng nhiều huân, huy chương cao quý.

3. Một số kinh nghiệm

Một là, để công tác vận động thanh niên có hiệu quả, cần đánh giá đúng vai trò của thanh niên, coi trọng nguyện vọng tha thiết, chính đáng của thanh niên đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ cách mạng

Đảng luôn đánh giá cao vai trò, tầm quan trọng của thanh niên và công tác vận động thanh niên, chỉ rõ những yêu cầu cụ thể của công tác thanh vận trong từng giai đoạn lịch sử, đáp ứng với nhiệm vụ cách mạng. Đồng thời, chú trọng tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên, nhằm phát huy sự năng động, sáng tạo và nhiệt huyết của tuổi trẻ trong sự nghiệp cách mạng. “Được Đảng ta tổ chức và lãnh đạo, được Đoàn thanh niên giáo dục, được kế thừa truyền thống vẻ vang của dân tộc ta, của giai cấp công nhân ta và được rèn luyện trong đấu tranh cách mạng, thanh niên ta đã xứng đáng là *đội quân xung kích của cách mạng và là lực lượng hậu bị của Đảng...* được đào tạo rèn luyện trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước và xây dựng CNXH, *một thế hệ thanh niên mới đang hình thành với những phẩm chất cách mạng tốt đẹp*”²⁰.

Việc quyết định thành lập TNXP chống Mỹ, cứu nước và giao cho Trung ương Đoàn phối hợp với các ngành liên quan để quản lý, sử dụng đồng thời giải quyết các chế độ, chính sách cho thanh niên xung phong là chủ trương đúng đắn, sáng suốt, kịp thời đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ cách mạng, đáp ứng nguyện vọng tha thiết, chính đáng của thanh niên. Mô hình tổ chức lực lượng TNXP chống Mỹ, cứu nước cùng với những đóng góp của họ đã chứng minh cho sự thành công lớn có ý nghĩa chiến lược trong cách mạng Việt Nam. Điều này thể hiện sự tin cậy tuyệt đối của Đảng và Nhà nước đối với thế hệ trẻ, tin tưởng khả năng độc lập, tự chủ, sáng tạo của thanh niên kết hợp với vai trò của tổ chức Đoàn Thanh niên là những yếu tố quan trọng đưa đến thành công trong công tác thanh vận của Đảng.

Hai là, luôn coi trọng công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho thanh niên, khơi dậy truyền thống yêu nước, bất khuất kiên cường của dân tộc trong thế hệ trẻ.

Giáo dục chính trị, tư tưởng cho thanh niên luôn là nhiệm vụ chủ yếu của Đảng đối với thế hệ trẻ. Trong kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, nội dung quan trọng nhất, cấp bách nhất trong vận động thanh niên là động viên mạnh mẽ nhất tinh thần yêu nước, khơi dậy sâu sắc lòng căm thù đế quốc Mỹ xâm lược và tay sai, biến khát vọng độc lập tự do của toàn dân tộc thành hoài bão, lý tưởng phấn đấu của thanh niên. “Không có gì quý hơn độc lập, tự do” trở thành ý chí, khát vọng, hoài bão lớn của thế hệ thanh niên thời kháng chiến chống Mỹ, cứu nước. Tự hào với truyền thống lịch sử, thế hệ thanh niên thời chống Mỹ đã kế thừa và phát huy truyền thống của quê hương, đất nước, luôn tự tôn dân tộc, năng động, sáng tạo, không ngại khó khăn, gian khổ, sẵn sàng hy sinh vì Tổ quốc.

Ba là, để phát huy tính năng động, sáng tạo của thanh niên cần phải có những hình thức tổ chức sinh động, phong phú, phù hợp với yêu cầu cách mạng. Quyết định tổ chức lực lượng thanh niên rộng lớn toàn miền Bắc để đối phó với kẻ thù trong mọi tình huống là một thành công của Đảng trong vận động, tổ chức thanh niên thời kỳ kháng chiến chống Mỹ. Đặc biệt, trong giai đoạn ác liệt nhất, khi cả nước có chiến tranh (1965-1975), phong trào “ba sẵn sàng” của thanh niên đã dâng cao khắp các tỉnh miền Bắc, Trung ương Đoàn Thanh niên đã kêu gọi thanh niên hưởng ứng phong trào “Ba sẵn sàng”, bổ sung nội dung: “vừa chiến đấu, sản xuất, học tập và xây dựng cuộc sống”.

Với những hình thức hoạt động phù hợp lực lượng TNXP có mặt trên mọi địa bàn, mọi thời điểm gian khó nhất đã phát huy được tính năng động, sáng tạo của tuổi trẻ; lập nên những kỳ tích

anh hùng, ghi đậm trang sử vẻ vang của phong trào thanh niên cách mạng Việt Nam.

Bốn là, chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước phù hợp đối với thanh niên, chăm lo, đào tạo, bồi dưỡng và tạo môi trường để thanh niên rèn luyện, cống hiến và trưởng thành. Với sự quan tâm, chỉ đạo chặt chẽ của Trung ương Đảng và Chính phủ, các bộ, ngành đã từng bước ban hành các chế độ, chính sách, kịp thời khích lệ động viên nhiệt tình của thanh niên tham gia các phong trào cách mạng. Đồng thời, đây cũng là giai đoạn Đảng có nhiều chủ trương, kế hoạch và biện pháp cụ thể nhằm bồi dưỡng lực lượng thanh niên.

Thành quả và kinh nghiệm về công tác thanh vận của Đảng trong những năm tháng cam go, đầy thách thức của cách mạng Việt Nam vẫn có giá trị hiện hữu đối với công tác thanh vận hiện nay. Trước yêu cầu của thời kỳ đẩy mạnh công cuộc đổi mới và quá trình hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, để tiếp tục viết tiếp những trang sử vẻ vang của thế hệ thanh niên thời chống Mỹ, trong điều kiện lịch sử mới, Đảng đã xác định: “Thanh niên là rường cột của nước nhà, chủ nhân tương lai của đất nước, là lực lượng xung kích trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, hội nhập quốc tế và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Thanh niên được đặt ở vị trí trung tâm trong chiến lược bồi dưỡng, phát huy nhân tố và nguồn lực con người. Chăm lo, phát triển thanh niên vừa là mục tiêu, vừa là động lực bảo đảm cho sự ổn định và phát triển bền vững của đất nước”²¹. Đại hội XIII của Đảng (2021) đã xác định: “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa, nâng cao lòng yêu nước, tự hào dân tộc, nuôi dưỡng hoài bão, khát vọng vươn lên; nêu cao tinh thần trách nhiệm đối với đất nước, với xã hội; xây dựng môi trường, điều kiện học tập, lao động, giải trí, rèn luyện để phát triển lành mạnh, toàn diện, hài

hòa cả về trí tuệ, thể chất và giá trị thẩm mỹ cho thế hệ trẻ. Tạo động lực cho thanh niên xung kích trong học tập, lao động, sáng tạo, khởi nghiệp, làm chủ các kiến thức khoa học, công nghệ hiện đại, phát huy vai trò trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”²².

- 1, 2. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2001, T. 16, tr. 646, 646-647
3. *Sđđ*, 2002, T. 21, tr. 607
- 4, 5. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, T. 13, tr.88, 90
- 6, 13. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2003, T. 26, tr. 333, 332
- 7, 20. *Sđđ*, 2004, T. 29, tr. 456, 447-448
- 8, 9, 10. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, T. 15, tr. 622, 622, 622
11. Từ ngày 30-6-1970, Tổ chức Đoàn thanh niên nhân dân cách mạng và Tổ chức Đội thiếu niên, nhi đồng miền Nam cũng chính thức được mang tên Hồ Chí Minh.
12. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2003, T. 35, tr. 17-22
14. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Một số văn kiện của Đảng về chống Mỹ, cứu nước*, Nxb ST, H, 1986, T. 2, tr. 161
- 15, 17. Theo: Nguyễn Hồng Thanh: “Vai trò của thanh niên xung phong trên trận tuyến vận tải chiến lược”, trong cuốn sách: *Đường Hồ Chí Minh - Một sáng tạo chiến lược của Đảng*, Nxb QĐND, H, 1999, tr. 191, 211
16. *Văn kiện quân sự của Đảng*, Nxb Thanh niên, H, 1996, T. 2, tr. 358
18. Lịch sử Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh và phong trào thanh niên Việt Nam (1925-2007), Nxb Thanh niên, H, 2007, tr. 196
19. Viện Lịch sử Quân sự Việt Nam: *Hậu phương chiến tranh nhân dân Việt Nam*, Nxb QĐND, H, 1997, tr. 281
21. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Nxb CQTGST, H, 2018, T. 67, tr. 759
22. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb CTQG, H, 2021, tr. 168-169.

đại đoàn kết toàn dân tộc trong Mặt trận Tổ quốc Việt Nam; “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị-xã hội làm nòng cốt để nhân dân làm chủ”. Trong mọi công việc, Đảng và Nhà nước phải luôn quán triệt sâu sắc quan điểm “dân là gốc”, thật sự tin tưởng, tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của nhân dân, kiên trì thực hiện phương châm “*dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng*”, phát huy vai trò làm chủ của nhân dân trong việc xây dựng Đảng, xây dựng Nhà nước, đảm bảo lợi ích chính đáng của mọi tầng lớp nhân dân. Việc xây dựng và phát huy sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân tộc phải luôn luôn đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng.

Đối với Nhà nước, Nhà nước cần có cơ chế giải phóng mọi tiềm năng, sức mạnh, khả năng sáng tạo, động viên nhân dân tham gia phát triển kinh tế và quản lý phát triển xã hội; bảo đảm công khai, minh bạch thông tin, quyền được thông tin và cơ hội tiếp cận thông tin của mọi tầng lớp nhân dân. Thực hiện đúng đắn, hiệu quả dân chủ trực tiếp, dân chủ đại diện, nhất là dân chủ ở cơ sở, chống các biểu hiện dân chủ cực đoan, dân chủ hình thức. Đẩy mạnh việc hoàn thiện, xây dựng hệ thống pháp luật thống nhất, đồng bộ, hiện đại, khả thi, công khai, minh bạch, ổn định, dễ tiếp cận, có sức cạnh tranh quốc tế, bảo đảm quyền và lợi ích chính đáng của nhân dân, thúc đẩy đổi mới sáng tạo, bảo đảm yêu cầu phát triển bền vững kinh tế, xã hội và quốc phòng, an ninh trong điều kiện mới.

Về vai trò của Mặt trận Tổ quốc trong xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, Văn kiện Đại hội cũng nêu rõ: “Tăng cường vai trò nòng cốt chính trị, trách nhiệm của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị-xã hội trong xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc... Xây dựng thể trận lòng dân, phát huy sức mạnh đoàn kết, đồng thuận của

nhân dân trong và ngoài nước để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”²⁵.

Có thể khẳng định rằng Đảng Cộng sản Việt Nam đã kế thừa và vận dụng tư tưởng đại đoàn kết toàn dân tộc của Hồ Chí Minh một cách linh hoạt và sáng tạo, phù hợp với yêu cầu, nhiệm vụ phát triển đất nước trong giai đoạn hiện nay. Trong quá trình lãnh đạo, chỉ đạo Mặt trận về xây dựng, phát huy tinh thần đại đoàn kết toàn dân tộc, Đảng luôn nhấn mạnh *đại đoàn kết là sức mạnh, là sự nghiệp cách mạng của toàn dân; đoàn kết toàn dân tộc có vị trí, vai trò đặc biệt to lớn trong công cuộc xây dựng, bảo vệ, phát triển đất nước phồn vinh, nhân dân hạnh phúc; xây dựng và phát huy sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân tộc phải luôn luôn đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng.*

-
- 1, 2, 5, 7. Hồ Chí Minh Toàn tập, Nxb CTQG, H, 2011, T. 9, tr. 145, 177, 244, 178-179
  - 3, 4, 12. *Sđđ*, T. 3, tr. 256, 256, 168
  - 6, 11, 13. *Sđđ*, T. 13, tr. 453-454, 453, 453
  9. *Sđđ*, T. 6, tr. 331
  10. *Sđđ*, T. 12, tr. 417
  14. *Sđđ*, T. 10, tr. 131
  15. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2007, T. 51, tr. 130
  16. *Sđđ*, 2007, T. 53, tr. 74
  - 17, 18, 19. *Sđđ*, 2016, T. 60, tr. 148, 149, 180
  20. *Sđđ*, 2016, T. 62, tr. 29
  - 21, 22. *Sđđ*, 2018, T. 65, tr. 212, 213
  23. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb CTQG, H, 2011, tr. 66
  - 24, 25. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb CTQGST, H, 2021, T. 1, tr. 110, 172.